

OPINIE JURIDICĂ

La proiectul privind modificarea unor acte normative
combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale și aspectele conexe acestuia
(nr. 381 din 17.12.2024)

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PUBLICATĂ PE CRJM.ORG

Nr./Data:	06/25 din 15 ianuarie 2025
Destinatari:	Parlamentul Republicii Moldova, Comisia juridică, numiri și imunități e-mail: cji@parlament.md ; info@parlament.md . Pentru informare: Ministerul Justiției, Direcția avizare acte normative e-mail: secretariat@justice.gov.md
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org), persoane de contact: Carolina BAGRIN, Directoare de program, e-mail: carolina.bagrin@crjm.org , Ilie CHIRTOACĂ, Președinte, e-mail: ilie.chirtoaca@crjm.org .

Această opinie juridică este prezentată Comisiei juridice, numiri și imunități în legătură cu proiectul de modificare a unor acte normative privind combaterea eficientă a fenomenului corupției electorale. Proiectul vizat a fost elaborat de către un grup de deputați ca urmare a audierilor parlamentare privind fraudele electorale semnalate în cadrul scrutinelor electorale din anul 2024.

CRJM a examinat amendamentele propuse și înaintează un set de recomandări într-un îmbunătățirea acestuia, printre care:

1. Specificarea ca măsurile speciale de investigație vor putea fi utilizate, în condițiile excluderii garanțiilor anterioare, doar dacă sunt proporționale și vizează un scop legitim.
2. Extinderea răspunderii pentru desfășurarea activităților extremiste de către un spectru mai larg de organizații necomerciale.
3. Eliminarea termenilor concreți în cadrul urmăririi penale pentru flexibilizarea procesului investigativ.
4. Excluderea precondiției de solicitare a avizelor Curții Constituționale, Serviciului de Informații și Securitate și Ministerul Justiției pentru înregistrarea partidelor politice.
5. Renunțarea la extinderea ariei de aplicare a normei contravenționale care sancționează utilizarea de către concurenții electorali a discursului de ură și/sau instigarea la discriminare în cadrul perioadei electorale și/sau în materialele de agitație electorală.
6. Detalierea clară a programelor audiovizuale care nu sunt permise a fi retransmise pe teritoriul Republicii Moldova, pentru a evita o limitare absolută și pentru a asigura transparență în aplicarea acestei restricții.

Recomandările punctuale și argumentarea propunerilor sunt indicate în tabelul de mai jos. Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

Cu cea mai înaltă considerație,

Ilie CHIRTOACĂ,

Președinte

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Nr.	Textul existent în proiectul amendamentului	Modificări propuse de CRJM <i>(formulările în legătură cu care se propune eliminarea au fost tăiate cu o linie, iar textul care se propune a fi adăugat este subliniat)</i>	Argumente/Comentarii
1.	<p>Art. I – Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 113–118, art. 373), cu modificările ulterioare se modifică după cum urmează:</p> <p>2. La articolul 27 alineatul (3) se abrogă.</p>	<p>la art. 27 alin. (1) Pentru realizarea sarcinilor prevăzute de prezenta lege pot fi dispuse și efectuate următoarele măsuri speciale de investigații, cu condiția că acestea sunt proporționale și urmăresc un scop legitim:</p>	<p>Versiunea propusă de autor urmărește eliminarea garanțiilor privind utilizarea măsurilor speciale de investigație, permițând autorităților să le aplice în orice situație. Astfel, se extinde cadrul de utilizare a acestor instrumente. Deși în nota informativă a proiectului se menționează că aceste măsuri vor putea fi dispuse doar dacă sunt proporționale și urmăresc un scop legitim, textul propus pentru modificare nu include în mod explicit această condiție. Prin urmare, recomandarea înaintată se referă la includerea expresă a cerințelor de legitimitate și proporționalitate în textul legislativ.</p>
2.	<p>Art. III - Legea nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 56-58, art. 245), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>1. Articolele 6 și 7 vor avea următorul cuprins:</p>	<p>„Articolul 6. Răspunderea asociației obștești sau religioase <u>organizațiilor necomerciale</u> ori a unei alte organizații pentru desfășurarea activității extremiste</p> <p>În Republica Moldova se interzic înființarea și activitatea asociațiilor obștești organizațiilor necomerciale și religioase, precum și a altor organizații</p>	<p>Propunem înlocuirea sintagmei „asociații obștești” cu „organizații necomerciale” pentru a se alinia la definiția mai amplă utilizată de Codul Civil în articolul 296. De asemenea, recomandăm includerea unei note explicative la acest articol, prin care să se clarifice că termenul „alte organizații” cuprinde atât organizațiile non-profit, cât și, eventual, sindicatele, patronatele și publicațiile periodice. Această modificare ar</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	<p>„Articolul 6. Răspunderea asociației obștești sau religioase ori a unei alte organizații pentru desfășurarea activității extremiste</p> <p>În Republica Moldova se interzic înființarea și activitatea asociațiilor obștești și religioase, precum și a altor organizații</p>	<p>Notă. Termenul „alte organizații” cuprinde atât organizațiile non-profit, cât și, eventual, sindicatele, patronatele, uniunile de persoane juridice sau publicațiile periodice.</p>	<p>trebui aplicată pe întregul parcurs al textului proiectului de lege, asigurând astfel o terminologie coerentă și incluzivă în cadrul întregului act normativ.</p>
3.	<p>„Articolul 6. Răspunderea asociației obștești sau religioase ori a unei alte organizații pentru desfășurarea activității extremiste</p> <p>(2) În cazul în care în activitatea asociației obștești sau religioase ori a unei alte organizații, inclusiv în activitatea a cel puțin unei subdiviziuni teritoriale sau a unei alte subdiviziuni a acesteia, se depistează fapte ce denotă extremism, aceasta poate fi lichidată forțat, prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Justiției ori a Procurorului General sau a procurorilor subordonați acestuia. Examinarea cererii de lichidare forțată ține de competența Curții de Apel Chișinău și se realizează într-un termen care nu va depăși 3 luni.</p> <p>(3) Instanța de judecată care examinează cererea de lichidare forțată, la cererea reclamantului, poate dispune suspendarea activității asociației obștești sau religioase ori a unei alte organizații, ce este vizată de cererea de lichidare forțată, până la soluționarea cererii de</p>	<p>„Articolul 6. Răspunderea Organizației necomerciale sau religioase ori a unei alte organizații pentru desfășurarea activității extremiste</p> <p>(2) Organizația necomercială sau religioasă ori altă organizație poate fi lichidată forțat, prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Justiției ori a Procurorului General sau a procurorilor, dacă activitatea acesteia contravine intereselor securității naționale, siguranței publice, apărării ordinii sau prevenirii infracțiunilor, protecției sănătății, a moralei și a drepturilor și libertăților altora și această măsură este necesară într-o societate democratică.</p> <p>(3) Instanța de judecată care examinează cererea de lichidare forțată, la cererea Ministerului Justiției, poate dispune suspendarea activității organizației necomerciale sau religioase ori a unei alte organizații până la soluționarea cererii de lichidare. În acest caz, examinarea cererii de</p>	<p>Propunem o nouă redacție a alineatelor 2-4 ale articolului vizat pentru a se racorda la mecanismul de lichidare forțată prevăzute pentru organizațiile necomerciale în articolul 16, alineatele 3-5 din Legea nr. 86/2020.</p> <p>De asemenea, este necesară clarificarea aplicabilității termenului „procurori subordonați” pentru a stabili dacă acesta se referă la toți procurorii sau doar la adjuncții procurorului general. Această modificare ar trebui să fie aplicată integral în conținutul articolului 7, asigurând astfel o reglementare clară și coerentă.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	<p>lichidare. Suspendarea activității asociației obștești sau religioase ori a unei alte organizații poate fi dispusă doar dacă această măsură este necesară într-o societate democratică. Decizia de suspendare poate fi contestată cu recurs separat de fondul cauzei.</p> <p>(4) Instanța de judecată poate oferi asociației obștești sau religioase ori unei alte organizații posibilitatea să înlătore, în termen de până la 1 lună, încălcările invocate în cererea de lichidare forțată.</p>	<p>lichidare de către instanța de judecată nu va depăși 3 luni. Suspendarea activității organizației necomerciale sau religioase ori a unei alte organizații poate fi dispusă doar dacă această măsură este necesară într-o societate democratică. Decizia de suspendare poate fi contestată cu recurs separat de fondul cauzei.</p> <p>(4) Instanța de judecată poate oferi organizației necomerciale sau religioase ori unei alte organizații posibilitatea să înlătore, în termen de până la 1 lună, carențele invocate în cererea de lichidare forțată.</p>	
4.	<p>Art. IV – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>1. Articolul 20 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:</p> <p>”(20) În cauzele penale prevăzute de art. 181, 181¹, 181², 181³ și art. 182 din Codul penal, urmărirea penală urmează a fi terminată în cel mai scurt timp, însă nu mai mult de 4 luni. Aceste cauze se examinează în prima instanță în cel mult 3 luni, iar în instanța de apel în cel mult 2 luni.”</p>	<p>1. Articolul 20 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:</p> <p>”(20) În cauzele penale prevăzute de art. 181, 181¹, 181², 181³ și art. 182 din Codul penal, urmărirea penală urmează a fi terminată în cel mai scurt timp, însă nu mai mult de 4 luni. Aceste cauze se examinează în prima instanță în cel mult 3 luni, iar în instanța de apel în cel mult 2 luni.”</p>	<p>Propunem renunțarea la acest amendament, considerându-l neconstructiv și nealiniat cu recente modificări aduse Codului de Procedură Penală. În ultimele reforme legislative, s-a optat pentru eliminarea termenilor concreți în cadrul urmăririi penale, o măsură menită să simplifice și să flexibilizeze procesul penal. Reglementările rigide, prin impunerea unor termeni specifici, nu garantează întotdeauna o mai bună gestionare a procedurilor judiciare.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

5.	<p>Art. V – Legea nr. 294/2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 42-44, art. 119), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>1. Articolul 8: la alineatul (1), litera d) se completează la final cu propoziția „Lista va fi însoțită de o declarație pe propria răspundere a persoanei care a întocmit-o, care să ateste autenticitatea semnăturilor, sub sancțiunea prevăzută la art. 352/1 din Codul penal.</p>	<p>Articolul 8: la alineatul (1), litera d) se completează la final cu propoziția „Lista va fi însoțită de o declarație pe propria răspundere a persoanei care a întocmit-o, care să ateste autenticitatea semnăturilor, veridicitatea datelor incluse în listă sub sancțiunea prevăzută la art. 352/1 din Codul penal</p>	<p>Deși autenticitatea și veridicitatea sunt termeni adesea folosiți în contexte similare, totuși au semnificații distincte. Autenticitatea se referă la caracterul de a fi real, original și nealterat. Veridicitatea se referă la adevărul sau exactitatea unei informații, declarații sau relatări. Implică conformitatea cu realitatea sau faptele. În situația reglementată, persoana care a colectat semnăturile nu poate garanta pe deplin autenticitatea acestora, ori semnătura persoanei vizate ar putea fi denaturată intenționat pentru a o face neconformă. Astfel, responsabilitatea persoanei ar trebui să se limitează la susținerea veridicității datelor incluse în listă.</p>
6.	<p>Articolul se completează cu alineatele (2¹) și (2²)....</p>	<p>Propunem renunțarea la acest amendament.</p>	<p>Propunerea de a introduce în lege cerința avizelor Curții Constituționale, SIS și MJ pentru înregistrarea partidelor politice este problematică din mai multe perspective fundamentale, având implicații asupra drepturilor și libertăților democratice. În Liniile directoare privind interzicerea și dizolvarea partidelor politice și măsurile analogice (Veneția, 10-11 decembrie 1999, CDLINF(2000)1, Capitolul II, §§ 1-2), Comisia de la Veneția a remarcat că statele trebuie să recunoască dreptul oamenilor la libera asociere în partide politice. Orice limitare a exercițiului libertății de asociere în acest sens, trebuie să</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

			<p>corespundă dispozițiilor relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului. Formalități legale cu privire la înregistrarea lor trebuie să fie rezonabile, necesare și proporționale. Introducerea avizelor menționate ca precondiții de înregistrare ar crea bariere nejustificate în calea exercitării acestui drept.</p> <p>În primul rând, solicitarea avizului Curții Constituționale ar genera un conflict procedural, întrucât ulterior decizia de refuz de înregistrare a partidului emisă de către ASP pe baza avizului Curții ar putea fi contestată în instanță. Aceasta ar crea o situație absurdă, în care instanța de judecată ar examina legalitatea unui act emis de Curtea Constituțională, ceea ce este inacceptabil într-un stat de drept. Verificarea constituționalității unui partid va fi posibilă după înregistrare, or conform art. 4 alin. 1 lit. h) din proiectul Legii privind Curtea Constituțională, acestea îi este conferită expres atribuția de a decide asupra constituționalității unui partid.</p> <p>În al doilea rând, amendamentele propuse nu sunt proporționale. În Liniile directe și Raportul explicativ privind legislația referitoare la partidele politice (Veneția, 12-13 martie 2004, CDL-AD(2004)007rev, p. 3, B.), Comisia de la Veneția a remarcat că înființarea unui partid politic nu ar</p>
--	--	--	---

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

			<p>trebui să fie mai dificilă decât înființarea unei asociații obișnuite sau a unei companii, pentru a asigura pluralismul politic și buna funcționare a democrației.</p> <p>În alt treia rând, amendamentele propuse sunt ambigue și creează confuzie asupra competențelor fiecărei instituții. Or, potrivit proiectului Ministerului Justiției îi revine responsabilitatea de a verifica dacă actele constitutive ale partidului politic conțin prevederi care contravin legii privind partidele politice și „altor acte normative”, în timp ce sarcina de a verifica corespunderea actelor statutare ale unui partid cu prevederile legii îi este atribuită ASP în baza art. 8 alin. 3 din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice. Mai mult, utilizarea sintagmei „altor acte normative”, este prea vagă și contravine principiului predictibilității legii, esențial pentru asigurarea stabilității juridice și pentru evitarea incertitudinii în interpretarea normelor. Într-un stat de drept, procedurile legale trebuie să fie clare, precise și să permită actorilor implicați să anticipeze consecințele juridice ale acțiunilor lor.</p> <p>Este recomandat să se mențină procedura actuală de înregistrare a partidului politic și să se evite bariere administrative excesive.</p>
--	--	--	--

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>La articolul 21:</p> <p>(3) În cazul constatării acțiunilor menționate la alin. (1), Ministerul Justiției poate solicita instanței de judecată inclusiv dispunerea limitării activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond, prezentând în acest sens argumentele ce atestă gravitatea încălcărilor admise de către partidul politic respectiv și existența pericolului iminent de producere a unor consecințe iremediabile prin desfășurarea în continuare a activității acestuia. În acest caz, instanța de judecată decide în termen de 24 de ore cu privire la limitarea activității partidului politic până la soluționarea cauzei în fond printr-o încheiere susceptibilă de recurs, fără citarea participanților la proces. Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează părțile pentru audiere în privința temeiniciei cererii de suspendare.”;</p>	<p>La articolul 21:</p> <p>(3) În cazul constatării acțiunilor menționate la alin. (1), Ministerul Justiției poate solicita instanței de judecată inclusiv dispunerea limitării activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond, prezentând în acest sens argumentele ce atestă gravitatea încălcărilor admise de către partidul politic respectiv și existența pericolului iminent de producere a unor consecințe iremediabile prin desfășurarea în continuare a activității acestuia. În acest caz, instanța de judecată decide în termen de 24 de ore cu privire la limitarea activității partidului politic până la soluționarea cauzei în fond printr-o încheiere susceptibilă de recurs, fără citarea participanților la proces. <u>Încheierea de limitare a activității unui partid politic trebuie să includă în mod clar aspectele care necesită remediere pentru a asigura conformitatea cu prevederile normative.</u> Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează părțile pentru audiere în privința temeiniciei cererii de suspendare de limitare a activității .”;</p>	<p>Încheierea de limitare a activității unui partid politic trebuie să precizeze în mod detaliat aspectele care necesită remediere pentru a respecta conformitatea cu prevederile legale. Această clarificare este esențială, având în vedere că alineatul 6 reglementează procedura de anulare a limitării activității partidului politic după înlăturarea neconformităților. Prin includerea acestor detalii, se va asigura transparența și predictibilitatea procesului, oferind părților vizate un ghid clar pentru remedierea deficiențelor</p>
<p>La articolul 21:</p>	<p>La articolul 21:</p>	<p>Se propune să se prevadă posibilitatea ca partidul politic vizat să poată depună cererea în cazul în</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>„(6) După înlăturarea necorespunderilor pentru care activitatea partidului politic a fost limitată, partidul va informa despre aceasta Ministerul Justiției, care, în termen de 5 zile, va depune o cerere către Judecătoria Chișinău prin care va solicita anularea limitării activității partidului politic. Examinarea cererii se realizează într-un termen care nu va depăși 15 zile.”;</p>	<p>„(6) După înlăturarea necorespunderilor pentru care activitatea partidului politic a fost limitată, partidul va informa despre aceasta Ministerul Justiției, care, în termen de 5 zile, va depune o cerere către Judecătoria Chișinău prin care va solicita anularea limitării activității partidului politic. <u>În cazul în care Ministerul Justiției nu depune cererea în termenul prevăzut, aceasta poate fi depusă de partidul politic vizat.</u> Examinarea cererii se realizează într-un termen care nu va depăși 15 zile.”;</p>	<p>care Ministerul Justiției, din diverse motive, nu o face în termenul prevăzut. Această măsură ar contribui la asigurarea egalității armelor între părți, un principiu fundamental al unui proces echitabil. În plus ar evita incertitudinile juridice.</p>
<p>La articolul 21: alineatul (8) se completează la final cu textul „, , cu excepția cazurilor când limitarea activității partidului politic se solicită pentru comiterea unor încălcări grave ale legii, astfel cum sunt prevăzute la alin. (3)”.</p>	<p>Propunem introducerea unui alineat prin care să fie indicate expres care sunt încălcările grave care ar permite limitarea activității partidului pe parcursul campaniei electorale la care participă.</p>	<p>Formularea propusă necesită clarificări suplimentare, întrucât nu definește în mod explicit ce anume constituie „încălcări grave ale legii”. Această lipsă de claritate poate genera confuzie și interpretări variate în aplicarea prevederilor legale. Conform alin. (1) și alin. (1/1) din art. 21 al Legii nr. 294/2007 privind partidele politice, activitatea unui partid politic poate fi limitată dacă, prin acțiunile sale, aduce prejudicii grave pluralismului politic sau principiilor democratice fundamentale. De asemenea, activitatea poate fi limitată dacă partidul nu depune raportul privind gestiunea financiară în termenul și formatul stabilite de Comisia Electorală Centrală. În alin. (3) al aceluiași</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

			<p>articol este reglementată procedura de limitare a activității partidului.</p> <p>În acest context, este esențial să se clarifice dacă modificarea propusă urmărește să instituie noi prevederi referitoare la „încălcări grave” sau să detalieze procedura de aplicare a acestora. Orice modificare ar trebui să definească în mod precis și concret ce se înțelege prin „încălcări grave” pentru a evita incertitudinea juridică și posibilele abuzuri. Astfel, se impune o completare a textului care să elimine ambiguitățile și să asigure aplicarea uniformă și previzibilă a legii.</p>
	<p>Art. VI - Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84), se modifică după cum urmează:</p> <p>La articolul 52:</p> <p>la alineatul (3), după cuvântul „ură” de completat cu cuvântul „/sexist”, iar după sintagma „agitație electorală” de completat cu textul „sau împotriva funcționarilor electorali”</p>	<p>Propunem excluderea acestui amendament.</p>	<p>Propunem excluderea amendamentului de la alin. (3), care prevede completarea textului cu termenii „/sexist” și „sau împotriva funcționarilor electorali”, pe următoarele considerente:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Discursul de ură include deja discursul sexist – În legislația și jurisprudența internațională, discursul de ură este recunoscut ca având un caracter larg, incluzând și expresiile care promovează stereotipuri și prejudecăți pe criterii de sex. Astfel, adăugarea explicită a „discursului sexist” este redundantă și poate crea confuzie juridică, inducând ideea că există o diferență între cele două categorii. 2. Deraierea de la scopul principal al prevederii – Prevederea în cauză are drept scop

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

			<p>sanționarea discursului de ură utilizat de subiecți speciali (candidați, partide politice, participanți în campania electorală) în perioadele electorale, prevenind astfel utilizarea discursului ca instrument de manipulare și incitare. Introducerea unor categorii specifice, precum „funcționarii electorali,” extinde inutil aria de aplicare a normei și deviază de la obiectivul inițial.</p> <p>3. Suprapunerea cu prevederile existente în art. 70/1 Cod Contravențional – Toate formele discursului de ură, inclusiv cele împotriva funcționarilor electorali, sunt deja sancționate de art. 70/1 Cod Contravențional. Crearea unor categorii speciale de victime în cadrul art. 52 ar duce la duplicare legislativă și ar putea genera interpretări contradictorii sau aplicări selective ale normei.</p>
	<p>Art. VII. – Codul electoral nr. 325/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 426–427, art. 770), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: Articolul 53 se completează cu alin. (1¹) cu următorul cuprins: „ (1¹) În limita plafonului stabilit la alin. (1) se includ și donațiile sub formă de proprietăți,</p>	<p>Propunem detalierea explicit în lege sau într-un regulament adoptat de Comisia Electorală Centrală a mecanismului de evaluare a proprietăților, bunurilor și serviciilor oferite.</p>	<p>Recomandăm ca, în contextul amendamentului de completare a articolului 53 cu alin. (1¹), să fie incluse mecanisme și reglementări suplimentare care să permită o evaluare minuțioasă și transparentă a valorii bunurilor, proprietăților sau serviciilor oferite gratuit sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială sau de piață. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

bunuri, servicii gratuite sau în condiții mai avantajoase decât valoarea comercială sau de piață.”;		preveni potențiale eludări ale plafoanelor financiare, fraude sau influențe inadecvate asupra proceselor electorale..
alineatul (14) va avea următorul cuprins: „(14) Operațiunile de încasare a numerarului și/sau transferare a mijloacelor bănești în contul cu mențiunea „Fond electoral”/„Destinat grupului de inițiativă” pot fi efectuate cu acordul sau la solicitarea Comisiei Electorale Centrale, după caz, consiliul electoral de circumscripție, și după prezentarea și examinarea rapoartelor finale, în scopuri determinate.”;	Propunem ca scopurile determinate să fie detaliate explicit în lege.	Formularea „în scopuri determinate” din alin. (14) este vagă și imprecisă, ceea ce contravine principiilor clarității și previzibilității normelor juridice. Lipsa unei specificații clare a „scopurilor determinate” poate genera interpretări variate și neunitare, conducând la incertitudine juridică..
Art. VIII. – Articolul 17 alin. (4) din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 462-466, art. 766) cu modificările ulterioare, se completează cu litera c) cu următorul cuprins: ”c) furnizorii de servicii media nu vor difuza, iar distribuitorii de servicii media nu vor retransmite programe audiovizuale ce provin din state care poartă războaie de agresiune ilegale și nejustificate împotriva altor state, fapte constatate și condamnate prin hotărâri ale Parlamentului sau prin legi de raliere a Republicii Moldova la sancțiuni internaționale.”.	”c) furnizorii de servicii media nu vor difuza, iar distribuitorii de servicii media nu vor retransmite programe audiovizuale <u>cu conținut informativ, informativ-analitic, militar și politic</u> ce provin din state care poartă războaie de agresiune ilegale și nejustificate împotriva altor state, fapte constatate și condamnate prin hotărâri ale Parlamentului sau prin legi de raliere a Republicii Moldova la sancțiuni internaționale.”.	Propunem completarea textului prin detalierea clară a programelor care nu vor fi retransmise, pentru a evita o limitare absolută și pentru a asigura transparență în aplicarea acestei restricții. De asemenea, recomandăm excluderea sintagmelor „ilegale” și „nejustificate”, întrucât acestea ar putea genera confuzie. În plus, includerea acestor sintagme introduce un element de subiectivism și incertitudine, care ar putea afecta interpretarea și aplicarea normei.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	Parlamentului sau prin legi de raliere a Republicii Moldova la sancțiuni internaționale.”.		
--	--	--	--

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva